

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.421.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11632 Pani Posłanki Agnieszki Marii Kłopotek, w sprawie zasad wyboru pomiędzy systemem emerytalnym ZUS a systemem zaopatrzeniowym przez byłych żołnierzy zawodowych, po otrzymaniu 25 września br. pisma przekazującego stanowisko Ministra Obrony Narodowej (znak: BMON-WP.053.787.2025/In-334-25/SW), proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że w aspekcie pytania pierwszego przedmiotową sprawę należy traktować jako rodzaj sprawy indywidualnej, stąd też nie powinna być ona konkretyzowana w wytycznych wydawanych zarówno przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jak i Ministra Obrony Narodowej. Należy przy tym podkreślić, że w świetle zasady informowania - wynikającej z § 8 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin¹ - wojskowe organy emerytalne są obowiązane do udzielania wszechstronnych informacji, wskazówek i pomocy ubiegającym się o prawo do świadczenia, co może obejmować też pomoc w ocenie korzystności świadczeń pozostających w zbiegu.

Przechodząc do odpowiedzi na drugie z zadanych pytań, pragnę poinformować, że kalkulatory emerytalne (w wersji uproszczonej i zaawansowanej) dla emerytury przyznawanej na nowych zasadach w systemie powszechnym Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia na swojej stronie internetowej lub w aplikacji mZUS. W przypadku emerytury przyznawanej na starych zasadach kalkulator znajduje się na PUE/eZUS.

Kalkulatory emerytalne udostępniają również na swoich stronach internetowych Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Biuro Emerytalne Służby Więziennej.

Ministerstwo Obrony Narodowej udostępnia natomiast wszystkim żołnierzom Wojska Polskiego oficjalną aplikację „Żołnierz RP”, zapewniającą dostęp do informacji o służbie, aktualnych komunikatów resortu oraz interpretacji obowiązujących przepisów, a także praktycznych kalkulatorów – również tych dotyczących uposażeń oraz emerytury wojskowej, które pozwalają na orientacyjne wyliczenia wysokości przysługujących świadczeń.

Należy podkreślić, że system zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych jest autonomiczny względem systemu ubezpieczeń społecznych (z tytułu szczególnego uprawnienia, jakim jest służba oraz ze względu na brak jakiegokolwiek udziału osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w ponoszeniu kosztów tych świadczeń). Obowiązujący stan prawny uwzględnia jednakże

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2107, z późn. zm.

sytuację osób, które przed wstąpieniem do zawodowej służby lub po przejściu na emeryturę mundurową wykonywały pracę w sferze „cywilnej” i z tego tytułu objęte były powszechnym ubezpieczeniem społecznym (ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym). Z przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych² wynika, że osoba uprawniona do emerytury mundurowej może mieć, z tytułu pracy objętej ubezpieczeniem społecznym, przyznana drugą emeryturę, jeżeli spełnia wymagane warunki bez uwzględnienia okresów zawodowej służby. Zgodnie z art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej przy ustalaniu uprawnień do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej „FUS”) i obliczaniu jej wysokości nie uwzględnia się okresów zawodowej służby, jeżeli wnioskodawca ma ustalone prawo do emerytury „mundurowej”. Trzeba zaznaczyć, iż przepis ten jest konsekwencją regulacji zawartych w systemie zaopatrzenia emerytalnego³, które wykluczają możliwość uznania za okresy składkowe, w rozumieniu ustawy emerytalnej, okresów służby funkcjonariuszy i żołnierzy, którzy nabyli prawo do emerytury mundurowej.

W wymiarze emerytury mundurowej przyznanej osobie, która wstąpiła do zawodowej służby przed 2 stycznia 1999 r.⁴, mogą być natomiast uwzględniane nie tylko okresy zawodowej służby, ale także okresy składkowe i nieskładkowe wymienione w ustawie emerytalnej. Okresy składkowe poprzedzające służbę w wymiarze 3 lat⁵ są liczone po 2,6% podstawy wymiaru, a więc w znacznie korzystniejszym wymiarze niż w systemie ubezpieczeń społecznych, natomiast po 1,3% za każdy rok okresów składkowych ponad wskazany tryletni okres.

Nie w każdym przypadku w wysokości emerytury mundurowej są uwzględnione wszystkie udowodnione okresy ubezpieczenia. Maksymalny wymiar emerytury określa art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Kwota emerytury policyjnej, bez uwzględnienia dodatków pielęgnacyjnego, dla sierot zupełnych, kombatanckiego i za tajne nauczanie, nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru⁶. Analogiczną regulację zawiera art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Jednakże, w przypadku zwiększenia emerytury policyjnej z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, kwota tej emerytury nie może przekroczyć 80% podstawy jej wymiaru.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy i art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych emeryt mundurowy pozostający w służbie przed 2 stycznia 1999 r. może pobierać tylko jedną z przysługujących mu emerytur – emeryturę mundurową albo emeryturę z FUS, co potwierdził Sąd Najwyższy w powiększonym składzie (tj. uchwale składu 7 sędziów z dnia 15 grudnia 2021 r., sygn. akt III UZP 7/21). Emeryt taki nie może mieć wypłacanych obu świadczeń, ponieważ w wymiarze przysługującej mu emerytury mundurowej mogą być

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm., dalej powoływanej jako „ustawa emerytalna”.

³ Art. 4 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2025 r. poz. 305.), dalej powoływanej jako „ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych”, oraz art. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121, z późn. zm.), dalej powoływanej jako „ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy”.

⁴ Art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

⁵ Co do pozostałych okresów składkowych stosuje się przelicznik po 1,3% podstawy wymiaru za rok.

⁶ W praktyce większość emerytów którzy mają ustaloną emeryturę na podstawie art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, korzysta z możliwości doliczenia do wysługi emerytalnej okresów pracy cywilnej, przez co zwiększa wysokość pobieranej przez siebie emerytury.

uwzględniane nie tylko okresy zawodowej służby, ale także okresy składkowe i nieskładkowe wymienione w ustawie emerytalnej, mimo że nie są to okresy służby zawodowej. Pozwala to na uwzględnienie w wymiarze emerytury mundurowej (przysługującej bez względu na wiek) okresów ubezpieczenia, które uprawniają do emerytury z systemu ubezpieczeń społecznych dopiero po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Z inną sytuacją mamy do czynienia w przypadku osób, które po raz pierwszy wstąpiły do służby po 1 stycznia 1999 r., ponieważ w wymiarze przyznawanej im emerytury mundurowej uwzględniane są wyłącznie okresy służby⁷ zawodowej. Przy obliczaniu kwoty tej emerytury nie mogą być uwzględnione żadne okresy zatrudnienia (ubezpieczenia). Emeryt mundurowy po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego może uzyskać prawo do drugiej emerytury z powszechnego ubezpieczenia społecznego, która zostanie obliczona wyłącznie za „cywilne” okresy zatrudnienia (ubezpieczenia).

Odnosnie do przygotowywanych zmian legislacyjnych w przedmiocie możliwości jednoczesnego pobierania emerytury z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych i powszechnego systemu emerytalnego przez osoby, które wstąpiły do służby przed 2 stycznia 1999 r. i które posiadają tzw. cywilne okresy pracy, pragnę poinformować, że w ramach współpracy międzyresortowej służącej wypracowaniu w tym zakresie optymalnego rozwiązania 18 lutego i 14 lipca br. odbyły się w siedzibie MRPiPS robocze spotkania przedstawicieli Kierownictwa (w randze podsekretarzy i sekretarzy stanu): Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ich efekcie wyznaczono do dalszych analiz wariant zmian reguły zbiegu emerytury z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych i powszechnego systemu emerytalnego osób, które wstąpiły do służby przed 2 stycznia 1999 r. Dalsze prace analityczne będą prowadzone z udziałem przedstawicieli Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jako, że każda zmiana dotycząca reguł pobierania w zbiegu emerytury powszechnej i mundurowej w odniesieniu do wskazanej grupy żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy wiąże się z koniecznością zwiększenia dotacji z budżetu państwa do FUS oraz środków w częściach budżetowych, z których wypłacane są emerytury mundurowe, po zakończeniu wstępnych prac analitycznych niezbędne będzie uzyskanie w przedmiotowej sprawie pozytywnego stanowiska Ministra Finansów i Gospodarki.

Odnosnie do ostatniego z zadanych przez Panią Posłankę pytań trzeba wskazać, że prawo do emerytury z systemu powszechnego dla osób urodzonych po 1948 r. nie zostało uzależnione od posiadania określonego okresu składkowego, a jedynie od osiągnięcia określonego wieku (60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn - vide art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej). Jeżeli więc żołnierz zawodowy (funkcjonariusz służb mundurowych) nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury mundurowej (z uwagi na zbyt krótki okres służby), może zostać mu przyznana emerytura z systemu powszechnego na podstawie ww. regulacji, przy uwzględnieniu przepisów art. 5 ust. 2a oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 i pkt 6 ustawy emerytalnej. Jeżeli łącznie okresy pracy cywilnej takich osób i okresy służby wynoszą w przypadku kobiet 20 lat, a w przypadku mężczyzn 25 lat, wówczas osoby te mają zapewnione prawo do emerytury minimalnej, określonej w art. 85 ustawy emerytalnej.

⁷ Art. 15a i art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz art. 15a, art. 15d i art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

W przypadku osób urodzonych przed 1948 r., które znajdują się w analogicznej sytuacji, prawo do emerytury powszechnej może im zostać przyznane na podstawie warunków wskazanych w art. 27 ustawy emerytalnej (z uwzględnieniem także ww. przepisów art. 6 ust. 1 pkt 4 i pkt 6 ustawy emerytalnej, pozwalających na zaliczenie w takich przypadkach okresów służby jako okresów składkowych).

Należy uzupełniająco wskazać, że zgodnie z art. 6a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, jeżeli żołnierz zwolniony z czynnej służby nie spełnia warunków nabycia prawa do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego mu po 31 grudnia 1998 r. aż do dnia zwolnienia go ze służby, od którego to uposażenia nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁸. Przekazane w ten sposób składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy emerytalnej i stanowią przychód Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.⁹ Taka sama procedura dotycząca składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ma również zastosowanie do żołnierza, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury wojskowej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Dzięki tym rozwiązaniom nie istnieje możliwość, aby lata służby – zarówno w wojsku, jak i w innych formacjach mundurowych – nie przełożyły się na nabycie prawa do emerytury i jej wysokość.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

⁸ Dz. U. z 2025 poz. 350, z późn. zm.

⁹ Por. - w odniesieniu funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej - art. 10a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.